HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שופתא בקופינא דמרא רפיא רב יוסף אמר אפילו סיכתא בדפנא רפיא רב אחא בר יעקב אמר אפילו קניא בכופתא רפיא:

הדרן עלך כל הגט

השולח (א)[א] גט לאשתו והגיע בשליח או ששלח אחריו שליח ואמר לו גט שנתתי לך בטל הוא הרי זה בטל קידם אצל אשתו או ששלח אצלה שליח ואמר לה גט ששלחתי לך בטל הוא הרי זה בטל אם משהגיע גט לידה שוב אינו יכול לבטלו בראשונה היה עושה ב"ד (א) ממקום אחר ומבטלו [ב] התקין רבן גמליאל הזקן שלא יהו עושין כן מפני תיקון העולם: **גמ'** הגיעו לא קתני אלא הגיע ואפי' ממילא ולא אמרינן לצעורה הוא דקא מיכוין או ששלח אחריו שליח ל"ל מהו דתימא לא אלימא שליחותיה דבתרא משליחותיה דקמא דלבטליה קמ"ל קדם הוא אצל אשתו למה לי מהו דתימא כי לא אמרינן לצעורה קא מיכוין ה"מ לשליח אבל לדידה ודאי לצעורה קא מיכוין קמ"ל או ששלח אצלה שליח למה לי מהו דתימא איהו הוא דלא טרח אדעתא לצעורה אבל שליח דלא איכפת ליה כי טרח ודאי לצעורה קא מיכוין קמ"ל אם משהגיע גט לידה אינו יכול לבטלו פשיטא [ג] לא צריכא דמהדר עליה מעיקרא לבטולי מהו דתימא איגלאי מלתא למפרע דבטולי בטליה קמ"ל: ת"ר [ד] בטל הוא אי איפשי בו דבריו קיימין פסול הוא אינו גט לא אמר כלום למימרא דבטל לישנא דלבטיל משמע (ב) והאמר רבה בר [ג] איבו אמר רב ששת ואמרי לה אמר רבה בר אבוה [ה] מקבל מתנה שאמר לאחר שבאתה מתנה לידו מתנה זו מבוטלת (ג) תיבטל אי איפשי בה לא אמר כלום בטלה היא אינה מתנה דבריו קיימין אלמא בטל מעיקרא משמע אמר אביי בטל

שתי

שופתא. (ד) בית יד: **קופינא.** (ה) חור שבראש המרא שקורין פוסוי"ר ועל שם שדחוק בין שני צדי החור קרי ליה בין אחים שמדובקין: **סיכתא בדפנא.** יתד שבדופן: **רפיא.** שמתייבש מחמת החום ורפה: **קניא בכופתא.** קנה הארוג בכפיפה: **רפיא.** כמו יפריא:

הדרן עלך כל הגט

השולח. והגיע. והשיג: **אינו יכול לבטלו.** בגמרא פריך פשיטא: **בראשונה.** לא היה מבטלו בפני השליח ולא בפני האשה אלא במקום שהיה עומד היה מבטלו בפני שלשה: **מפני תיקון העולם.** שהשליח שאינו יודע בדבר מוליכו לה והיא ניסת בו: **גמ' הגיעו.** הוי משמע שרדף אחריו והשיגו: **ואפילו ממילא.** שנשתהה שליח בדרך והיה לו לזה דרך לשם וראהו ואפ"ה בטל: **ולא אמרינן.** אין בדעתו לבטלו אלא לצעורה בעלמא חדש או חדשים שאם היה בדעתו לבטלו היה רודף אחריו לבטולי: **שליחותא דקמא.** דאמרינן ליה לא עדיפת מיניה: **איהו הוא דלא טרח.** כי בטליה הוא בעצמו בטל וליכא למימר לצעורה מיכוין דלא הוה מטרח נפשיה משום לצערה: **אבל שליח.** כי שלח שליח לבטל אמרינן לצעורה מיכוין ומשום טירחא דשליח אחרון לא איכפת ליה: **בטל הוא.** משמע בטל יהא וכן אי אפשי בו: **פסול הוא.** לא משמע דאיהו מבטל ליה אלא מוציא עליו שם פסול והא ליכא: **לא אמר כלום.** וזכה בה על כרחו ואם יש לו בעל חוב גובה אותה בשבילו לפי שכל הלשונות הללו לשון עתיד הן והואיל וקבלה אינו יכול לחזור בו: **בטלה היא.** משמע בטלה היתה מקודם שקיבלתי הודאת בעל דין כמאה עדים דמי והרי אומר שלא זכה בה וחוזרת לנותן והכי נמי תניא לקמן בפירקין (דף מ:) כתבתי ונתתי שדה פלונית לפלוני והוא אומר לא כתב ונתן לי הודאת בעל דין כמאה עדים והאי נמי דאמר בטלה היתה מקודם לכן נאמן:

שתי

השולח. גט שנתתי לך בטל הוא. [א] לרבי דאמר [ב] בטלו [ג] מבוטל נקט הגיע בשליח אורחא דמלתא דאז מותר לבטלו ורגיל הוא לבטלו אבל בפני ב"ד שלא בפני השליח אסור לבטלו מדרבנן משום תקנת ר"ג ועוד נקט הגיע בשליח דהשתא אין צריך בית דין אי נמי היא גופה אתא לאשמועי' דלא אמרינן לצעורה קא מיכוין כדאמרינן בגמרא ולא לומר דדוקא בכי האי גוונא בטל: **ולא אמרינן לצעורה קא מיכוין.** וא"ת [ד] פשיטא שהוא בטל היאך היה לנו לומר שאינו בטל והוא עומד וצווח [ה] וי"ל דהוה אמינא כיון שאינו מביא עדים על כך א"כ אינו רוצה לבטלו א"נ [ו] הוה חיישינן להחמיר [ז] משום דלמא לצעורה קא מיכוין קמ"ל דלא חיישינן: **איהו דלא טרח אדעתא לצעורה.** משמע דקידם אצל אשתו לא הוי ממילא אלא בטירחא [ח] ותימה דמאי לא נקט רבותא טפי נזדמן אצל אשתו ממילא או שלוחו דלא אמרינן לצעורה קא מיכוין דתימה הוא לומר שאז אין מועיל ביטול [ט]: **מהו דתימא איגלאי מילתא למפרע דבטולי בטליה** קמ"ל. ורבא דאמר לקמן (דף לג.) דגלוי דעתא בגיטא מלתא היא היינו שנודע [י] קודם שהגיע גט לידה אבל אם לא נודע אותו גילוי דעתא עד אחר שהגיע לידה לאו כלום הוא כגון דהוה רהיט בתר שליח לבטוליה וסבר שליח דהא דרהיט בתריה דבעי למימר אסור הב לה כדאמר לקמן (שם) וכי מבטל ליה אחר שבא לידה לפי שסבור שעדיין הוא ביד השליח ולא בא לידה אגלאי מילתא למפרע דלבטולי הוה רהיט קמ"ל מתני' דלאו כלום הוא וטעמא משום דבאותה שעה שהוא רץ לא נודע דעתו לא לשליח ולא לאשה ולא לב"ד והוו להו דברים שבלב דאינן דברים אע"פ שנאמן לומר כך היה בלבי ואף ע"ג דבעלמא גבי ההוא דזבין אדעתא למיסק לארץ ישראל (קדושין דף מט:) בדין הוא דלא הוו דברים כיון שלא חשש לפרש [יא] רוצה הוא שיתקיים הדבר בכל ענין אבל כאן עושה כל מה שיכול לעשות [יב] מ"מ עשאום כדברים שבלב ואין להקשות דמי איכא מידי דמדאורייתא לא הוי גט ומדרבנן הוה גט דכיון שקלא דומה לדברים שבלב לא חשיבא עקירת דבר מן התורה ועדיפא מינה אמרינן בבטול שלא בב"ד בלא ידיעת שליח ואשה דמשמע פשט הלכה דלא הוי בטול וצ"ע כי שמא בטול שלא בב"ד אינו מועיל להקל אבל יועיל להחמיר ועוד נראה לר"י כי דברים שבלב אינן דברים אפי' היכא דקי"ל שנאנס מלפרסם כמו שרוצה להוכיח בפ"ב דקדושין (דף נ.) דדברים שבלב אינן דברים (ו) וכופין אותו עד שיאמר רוצה אני דגט ודכפרה [יג] ולא מהני דברים שבלב להיות דברים אלא היכא שבלא גילוי דעתו יש לנו לדעת דעתו מעצמנו: **והאמר** רבה בר איבו א"ר ששת ואמרי לה רבה בר אבוה כו'. ול"ג רבה בר אבוה א"ר ששת דרבה בר אבוה היה רבו של רב נחמן ורב נחמן חבירו של רב ששת: **מבוטלת היא תיבטל אי אפשי בה לא אמר כלום.** תימה דבפרק בתרא דכריתות (דף כד.) גרסי' איפכא מבוטלת היא תיבטל אי אפשי בה דבריו קיימים בטלה היא אינה מתנה לא אמר כלום [יד] (ז) ואי אפשר למיגרס התם כדהכא דהתם פריך מינה אדריש לקיש דאמר הנותן מתנה לחברו ואמר הלה אי אפשי בה כל הקודם בה זכה ורב ששת קאמר דאי אפשי בה דבריו קיימים מאי לאו דבריו קיימים והדרה למרה [טו] ומיהו לספרים (ח) דגרסי התם והכא אי אפשי בה בטלה היא אינה מתנה דבריו קיימים אתי שפיר והא דלא מקשה מאי אפשי בה כמו שמקשה אבטלה [טז] משום שפשוט לו דהאי דדבריו קיימים באי אפשי בה היינו משום דהוי לשון הפקר כדמתרץ בכריתות לריש לקיש ומיהו גירסא זו אינה ברוב ספרים ור"י אומר שיש ליישב כאן גירסא דכריתות ודייק דבטל מעיקרא משמע מדקתני בטלה היא אינה מתנה לא אמר כלום דאי ליבטל משמע להבא א"כ היו דבריו קיימין והוי הפקר וכל המחזיק בה זכה אבל השתא דמעיקרא משמע הרי הוא כאומר על כל מתנות שאדם נותן לחברו וזוכה בהן שאינן מתנות דכאן נמי זוכה בהו ולכך לא אמר כלום [יז] והאי דקאמר שתי לשונות משמע ולישנא דמהני בה קאמר לאו דמהני דבריו במתנות קאמר [יח] אלא דמהני היינו לשון הטוב לו דטוב לו שיתבטל הגט וטוב לו שלא יתבטל המתנה והא דמשמע בריש פ' האומנים (ב"מ דף עו:) דחשיב עילוי לבעל מה שממהר הגט לחול דאמרינן בשלמא אי איתמר איפכא התקבל לי גיטי ואשתך אמרה הבא לי גיטי

והוא

מסורת הש"ס

(א) קדושין נט., (ב) (ב"ב קלז:) כריתות כד. [וע' תוס' מנחות נח: ד"ה ואיכא דאמרי כתבו דזה מסוגיות הפוכות], (ג) בכת"י אבין, (ד) [עי' רש"י שבת קב: ד"ה שופתא ובע"ז כח: ד"ה שופתא], (ה) [עי' רש"י ב"ק כז: ד"ה קופינא], (ו) בדפו"ר מכופין, ועי' רש"ש, (ז) [וע"ע תוס' ב"ב קלח. ד"ה כאן בלוות כו' גם סוף דבריהם], (ח) כן הוא בתוס' רי"ד לפנינו וכן הוא ברבינו גרשום בכריתות,

◆

הגהות הב"ח

(א) משנה ב"ד במקום אחר: (ב) גמ' מבוטלת היא תיבטל:

◆

לעזי רש"י

פושוי"ר. מעדר.

◆

מוסף רש"י

שופתא. לשון אחיזה (ע"ז כח:).

הדרן עלך כל הגט

והגיע בשליח. רבותא אשמועינן אע"פ שלא יצא אחריו לשם כך, אלא שפגע בו ואמר לו הרי בטל, ולא אמרינן לצעורי בעלמא קא מכוין (קדושין נט.). **בראשונה היה עושה ב"ד כו'.** ולא היה מודיע לה (יבמות צ:). **מקבל מתנה.** שטר מתנת קרקע, **שאמר.** המקבל לאחר שבא שטר המתנה לידו. ה"ג תיבטל מבוטלת אי אפשי בה לא אמר כלום, בטלה היא אינה מתנה דבריו קיימין, ה"ג לה בהשולח גט, וטעמא מפרש התם משום דתבטל מבוטלת אי אפשי בה להבא משמע והיא כבר קבלה, לפיכך לא אמר כלום, ואם יש עליו בעל חוב גובה אותה הימנו (כריתות כד.).

◆

פסקי רי"ד

השולח גט לאשתו והגיע בשליח או ששלח אחריו שליח ואמר לו גט שנתתי לך בטל הוא הרי זה בטל קדם אצל אשתו או ששלח אצלה [שליח] ואמר לה גט ששלחתי לך בטל הוא הרי זה בטל אם משיגיע גט לידה אינו יכול לבטלו: ת"ר בטל הוא אי איפשי בו דבריו קיימין. פי' שמשמע לשונות אלו לשון ביטול. פסול הוא אינו גט לא אמר כלום פי' שמשמע שמוציא עליו לעז שהוא גט פסול והרי אנו רואים שהוא כשר מ"ה לא אמר כלום אבל אם אמר פסול יהיה לא יהיה גט הרי הכי נמי דהוי לשון ביטול והגט בטל:

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פ"ו מהל' גירושין הלכה טז [והלכה י"ז] סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמא סעי' נט:

ב ב מיי' שם טוש"ע שם סעי' ס:

ג ג מיי' שם טוש"ע שם סעי' סב:

ד ד מיי' שם הלכ"ב [והלכ"ג] טוש"ע שם סעי' סג:

ה ה מיי' פ"ד מהל' זכייה הל"א סמג עשין פב טוש"ע חו"מ סי' רמה סעי' י ובהג"ה וע"ש:

◆

מוסף תוספות

א. לר"ג דאמר דאם ביטלו אינו מבוטל ניחא דנקט והגיע בשליח. תוס' הרא"ש. ב. נמי. תוס' הרא"ש. ג. שלא בפני השליח והאשה. רשב"א. ד. מה צריך להשמיענו זה. תוס' הרא"ש. ה. שהוא מבטלו. תוס' הרא"ש. ו. אפי' יש עדים סד"א. תוס' הרא"ש. ז. אם נתנו לה נחוש מיהא לפוסלה מן הכהונה בגט זה וא"נ פשטה ידה וקיבלה קידושין מאחר תהא צריכה גט משני. רשב"א. ח. לילך אליה. תוס' הרא"ש. ט. דלא גרע ממילא דידיה משליחותיה דשליח אע"ג דמטרח לי'. ר"ן. ועי' תוס' הרא"ש ובר"ן שמתרלים. י. לנו גילוי דעתו. תוס' הרא"ש. יא. שהוא היה יכול לפרשם, וכיון דלא פירשם. תוס' הרא"ש. יב. כדי לגלות דברים שבלבו ונאנס ולא היה יכול. תוס' הרא"ש. יג. אלמא אע"ג דידעי' שיש בלבו דעת אחרת אין אנו הולכים אחר דברים שבלבו. תוס' הרא"ש. יד. וא"א לגרוס הכא כי התם דהא פריך אלמא בטל מעיקרא משמע, פי' ולכך בטלה היא דבריו קיימין שהרי בטלה היא קודם לכן, אבל אי גרסי' לא אמר כלום היכי דייק דמעיקרא משמע. תוס' הרא"ש. טו. כלומר, והיאך אמרת דכל המחזיק בה זכה וכו' וכיון דדייק לישנא דדבריו קיימין משמע דגבי אי אפשי בה גריס התם דבריו קיימין. רבנו קרשקש. טז. והו"ל למימר למימרא דבטל וא"א בה דליבטל משמע, ולא היה יכול לתרץ דאי אפשי ב' לשונות משמע כדמתרץ על בטל הוא. וי"ל דלכך לא הקשה מאי אפשי. תוס' הרא"ש. יז. דאחר שבאתה לידו אינו נאמן לומר שלא קבלה מעיקרא כדי לזכות בה. רשב"א. יח. שיהו דבריו קיימין. תוס' הרא"ש.